

Քոսյան Արամ Վաղարշակի

Կրթություն

Հայկական պետական մանկավարժական ինստիտուտի պատմության և հասարակագիտության ֆակուլտետ (1973-1977).

Գիտական կոչում և աստիճան

Պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Աշխատանքային փորձ

44 տարի

Գիտական հետաքրքրությունների շրջանակ

Հին Առաջավոր Ասիայի, Հայկական լեռնաշխարհի և Էգեիդայի պատմություն (մ.թ.ա. III-I հազ.)

Անդամակցություն

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտում գործող Է.00.05 - “Պատմություն, աղբյուրագիտություն” մասնագիտական խորհրդի նախագահ,

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտում գործող Է.00. “Հնագիտություն” մասնագիտական խորհրդի անդամ

Բուհերում կարդացվող դասընթացներ

Հին աշխարհի պատմություն (Հունաստան և Հռոմ)

Հին և միջնադարյան պատմության հիմնախնդիրներ (ազգայնամոլություն և ռասիզմ)

Պատմության աղբյուրները և ուսումնասիրման մեթոդները

Հրապարակումներ

Մենագրություններ

1. Лувийские царства Малой Азии и прилегающих областей в XII-VIII вв. до н.э. (по иероглифическим лувийским источникам, Изд. Ереван, НАН РА, 1994.
2. Խեթական տերությունը և Ախիյավան (Տրոյական պատերազմը), Երևան, Արևելագիտության ինստիտուտ, 1997.
3. “Տուն Թորգոմայ” (առասպել և իրականություն), Երևան, Արևելագիտության ինստիտուտ, 1998.
4. Մ.թ.ա. XII դարի մերձավորարևելյան ճգնաժամը և Հայկական լեռնաշխարհը, Երևան, «Զանգակ» հրատ., 1999.
5. Հայկական լեռնաշխարհի տեղանունները (ըստ խեթական սեպագիր աղբյուրների), Երևան, «Զանգակ» հրատ., 2004.
6. Քոսյան Ա. Վ., Մ.թ.ա. XIV դարի խեթա-հայասական միջպետական պայմանագրերը, Երևան, «Գիտություն», 2016.
7. Քոսյան Ա. Վ., Ղազարյան Ռ. Պ., Խանգաղյան Մ. Գ., Մարտիրոսյան Ս. Կ., Մ.թ.ա. XV դարի խեթական սեպագրական աղբյուրները Հայկական լեռնաշխարհի մասին (Խեթական սեպագրական աղբյուրները Հայկական լեռնաշխարհի մասին: Հատոր II), Երևան, Գիտություն, 2018.

Հոդվածներ

1. Ճշգրտումներ Արգիշտիի հին հիլի մի պակասավոր արձանագրության ընթերցումներում, ԼՀԳ, 1982/2, 75-82.
2. The Outline of Anatolian Onomastics, “SMEA”, fasc. XXIV, 1984, 225-227.
3. Ուշխեթական Մելիդ պետությունը (ըստ հիերոգլիֆային լուվիական աղբյուրների), ԼՀԳ 6, 1984, 62-70.
4. Формула проклятия в иероглифической лувийской надписи *Karkamiš A 2*, Արևելագիտության հարցեր, 3-4, Երևան, 1987, 325-332.

5. The Epithet "Celestial" in Hieroglyphic Luwian Inscriptions, *AoF*, Bd. 15/1, 1988, 114-118.
6. К изучению склонения в иероглифическом лувийском, В сб.: *Древний Восток V*, Ереван, 1988, 181-186.
7. Էթնիկական տեղաշարժերը Փոքր Ասիայում և Հայկական լեռնաշխարհում մ.թ.ա.XII դարում, *ՊԲՀ* 1991/1, 65-78.
8. Գիտությունն թե դիլետանտիզմ, *ՊԲՀ*, 1992/ 2-3, 11-26.
9. Hartapus and the Problem of Early Tabalian History (12th-10th B.C.), In: "ŠULMU IV: Everyday Life in Ancient Near East. Papers Presented at the International Conference, Poznan, 19-22 September, 1989", Poznan, 1993, 183-187.
10. Կրկին Էթնիկական տեղաշարժերի մասին, *ՊԲՀ* 1994/1-2, 247-255.
11. An Anatolian-Armenian Parallel, *AAL*, vol.15, 1994, 63-65.
12. "Արևելյան" և "արևմտյան" մուշկերի խնդիրը, *ՊԲՀ* 1996/1-2, 207-220.
13. The Mushki Problem Reconsidered, *SMEA XXXIX/2*, 1997, 253-266.
14. The End of the Hittite Empire: Thracians in Armenian Highland?, In: *Armenian Perspectives* (ed. N.Awde), London, 1997, 35-38.
15. On Anatolian-Urartian Linguistic Contacts, *JIES*, vol.25, N.1/2, 1997, 27-34.
16. Իսուվան (Օնփքը) մ.թ.ա.XIII-XII դդ., *ՊԲՀ* 1997/1-2, 177-192.
17. Հին Առաջավոր Ասիայի և Էգեյան ծովի ավազանի պատմության պարբերացման շուրջ, *ՄՄԱԵԺ XVII*, 1998, 124-140.
18. A Note on Anatolian-Armenian Linguistic Contacts, *AAL*, vol.19, 1998, 41-42.
19. Кризис XII в. до н.э.: этнические передвижения и депопуляция (к постановке проблемы), *ԼՀԳ* 3, 1998, 45-52.
20. Իսուվան և Գորդիոնը (Համեմատական վերլուծություն), *ՊԲՀ* 1998/3, 177-194.
21. Ասորեստանը և Հայկական լեռնաշխարհի երկրները մ.թ.ա.XIII դարի երկրորդ կեսին, *ՊԲՀ* 2-3, 1999, 222-231.
22. Արամ նահապետը Կապադովկիայում (մի վարկածի շուրջ), *ՊԲՀ*, 1999/1, 237-259.
23. Սարգոն II-ը և Արևելյան Փոքր Ասիայի երկրները, *ՄՄԱԵԺ XVIII*, 1999, 219-229.
24. Խեթական պետությունը և Հայկական լեռնաշխարհի երկրները, *ՊԲՀ*, 2000/3, 161-174.
25. Նոր նյութեր Խեթական տերության և Հայկական լեռնաշխարհի երկրների փոխհարաբերությունների մասին, *ՄՄԱԵԺ XX*, 2001, 233-245.
26. Իսուվայի կրոնական կենտրոնները խեթական դարաշրջանում, *ՄՄԱԵԺ XXI*, 2002, 315-331.
27. Sargon II and Kurtis of Atuna: an Interpretation, In: *Studia Linguarum* 3/1 (Memoriae A.A.Korolev dicata), Moscow, 2002, p.191-203.
28. Лувийцы, фригийцы и мушки (к этнополитической истории Малой Азии в VIII-VII вв. до н.э.), В кн.: *История и языки Древнего Востока: памяти И.М.Дьяконова*, Санкт-Петербург, 2002, 187-196.
29. Անի-Չամախը խեթական դարաշրջանում, *ՊԲՀ* 3, 2002, 225-241.
30. Նոր տեղանուններ խեթական սեպագիր տեքստերում, *ՄՄԱԵԺ XXII*, 2003, 252-

264.

31. Մուրսիլիս II-ի հայասական արշավանքները (նոր սկզբնաղբյուրներ), ՊԲՀ, 2, 2004, 197-204.
32. Խեթական KUB XXVI 62 սեպագիր տեքստը և Վերին Եփրատի ավազանի պատմական աշխարհագրության խնդիրները, ՄՄԱԵԺ XXIII, 2004, 472-484.
33. Политические процессы в долине Верхнего Евфрата в XV-XIII вв. до н.э., В сб.: Эдубба вечна и постоянна (Материалы конференции, посвященной 90-летию со дня рождения Игоря Михайловича Дьяконова), Санкт-Петербург, 2005, 145-150.
34. Աստվածաշունչը և հայոց ազգաձագման խնդիրը Մովսես Խորենացու “Հայոց պատմության” մեջ, Աստվածաշնչական Հայաստան. Միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2005, 146-150.
35. Հայասայի աստվածները (KUB XXVI 39), ՄՄԱԵԺ XXIV, Երևան, 2005, 444-457.
36. Արիացիները Պախիսուվայում, ՄՄԱԵԺ XXV, 2006, 247-258.
37. Arnuwandas I in the East, AJNES I, 2006, 72-97.
38. Հայասան և Ազգին, Շնորհի ի վերուստ. առասպել և պատմություն (Հողվածների ժողովածու նվիրված Սարգիս Հարությունյանի 80-ամյակին), Երևան, 2008, 263-291.
39. Ուրարտական տերության ծայրագավառը (Ալթընթեփեի օրինակով), “Խալդյան գործարար” (Հողվ. ժողովածու նվիրված Բորիս Պիոտրովսկու 100-ամյակին), Երևան, 2008, 21-33.
40. On the Ethnic Background of Isuwa (a preliminary study), AJNES IV/2, 2009, 85-97.
41. Western Periphery of Urartu and Beyond, AJNES V/1, 2010, 43-54.
42. Towards the Hittite Eastern Periphery (KUB XLIX 11), AJNES VI/2, 2011, 87-94.
43. On Hieroglyphic Luwian Political Terminology, AJNES VII/1, 2012, 60-67.
44. Վանից մինչև Եփրատ (հայոց վաղ պետականության ակունքներում), հարակից երկրների պատմություն, բազմահատ. (ՀՀԵՊ), հատ. 1, 2013, 10-22.
46. Խեթական պետությունը, ՀՀԵՊ, 174-200.
47. Լուվիական պետությունները, ՀՀԵՊ, 201-222.
48. Ասորեստանը մ.թ.ա. XIV-XI դդ., ՀՀԵՊ, 64-79.

49. Բաբելոնիան մ.թ.ա. XIX-XI դդ., ՀՀԵՊ, 114-128.
50. Ասորեստանի քաղաքական կարգը և բանակը, ՀՀԵՊ, 98-101.
51. Ասորեստանը և Հայկական լեռնաշխարհը, ՀՀԵՊ, 102-113.
52. Միտաննի, ՀՀԵՊ, 389-403.
53. Միջագետքի ժողովուրդների մշակույթը, ՀՀԵՊ, 143-150.
54. Արամեացիներ, ՀՀԵՊ, 419-424.
55. Առաջավոր Ասիայի շրջակա միջավայրը և Հայկական լեռնաշխարհը (վաղ և միջին բրոնզեդար), Հին Արևելք 1 (6), 2014, 144-165.
56. Հայոց վաղ պետականության պատմության մի խնդրի շուրջ, Բանբեր հայագիտության 2014, 1(4), 5-25.
57. To the East of Hatti, In: Essays in Honour of Veli Sevin. A Life Immensed in Archaeology (ed. A.Özfirat), Istanbul, 2014, 277-282.
58. Rulers of Hayasa. Hukkana, in: Kosyan Aram, Grekyan Yervand, Bobokhyan Arsen (eds.), The Black & the White. Studies on History, Archaeology, Mythology and Philology in Honor of Armen Petrosyan in Occasion of His 65th Birthday, AJNES Vol. VIII, Issues 1-2, 2014, Yerevan, 128-134.
59. Les Aryens au Pahhuwa, Societas Anatolica. Bulletin, N.3, Louvain, 2015, 53-63.
60. Between Euphrates and Lake Van (on the Location of Hayasa and Azzi), International Symposium on East Anatolia - South Caucasus Cultures, vol. I, 2015, Cambridge, 271-276.
61. Евфратско-Тигрская контактная зона в III – первой половине I тыс. до н.э., в сб.: На стыке мир-систем. Из истории контактных зон древности и современности (Е.Г.Маргарян), Ереван, 2016, 66-95.
62. A Note on Hittite Toponymy: the Case of Pittiyariga, In: Papers dedicated to the 65th birthday of Gregory Areshyan, Oxford, 251-254.
63. Ծովք դրյակն Արևմտյան Հայաստանում, Մեծամորյան ընթերցումներ I, «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական միջավայրի պահպանության ծառայություն», 2017, 277-284.
64. Euphrates-Tigris Contact Zone, AJNES XI, issues 1-2, 2017, 47-56.

65. About the Historical Sources of Movses Khorenatsi's History, *Fundamental Armenology*, 2017/2, 30-33.
66. Ինտեգրացիոն գործընթացները Եփրատյան կոնտակտային գոտում մ.թ.ա. II-I հազարամյակներում, Արևելագիտությունը Հայաստանում, հ. 3, «Հին և միջնադարյան Հայաստանը և իր հարևանները», 2017, 200-212.
67. Եփրատյան կոնտակտային գոտու հյուսիսային դարպասը. Երզնկայի դաշտը, Երևան, «Պատմամշակութային ժառանգություն», հ. IV, 2018, 214-235.
68. Հայկական լեռնաշխարհը մ.թ.ա. XV դարի խեթական սեպագրական աղբյուրներում (աղբյուրների տեսություն), «ՄՄԱԵԺ XXXI, 2018, 11-18.
69. The plain of Erzinka in the II-I millenniums BC, *Fundamental Armenology* 2018/1, 49-68.
70. The northern gates of the Euphrates-Tigris contact zone, in: *On the Borders of World-Systems: Contact ones in Ancient and Modern Times* (ed. Ye. Margaryan), Oxford, 2020, 71-93.
71. River Traffic on the Euphrates, *Բանբեր արևելագիտության ինստիտուտի 1* (34), 2021, 68-76.
72. Demographic processes in the western part of the Armenian Highland in late XV – XIV centuries BC, *Bulletin of the Institute of Oriental Studies*, 2021/2, 10-19.
73. The Euphrates Contact zone in the II half of the XIII century BC, *Fundamental Armenology*, 2021/2, 20-31.
74. Հայկական լեռնաշխարհի կանայք ըստ խեթական սեպագրական աղբյուրների, Կանայք Արևելքում, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ, 2021, 124-136.

Մասնակցություն գիտաժողովներին

Շուրջ երկու տասնյակ միջազգային և հանրապետական գիտաժողովներ: